

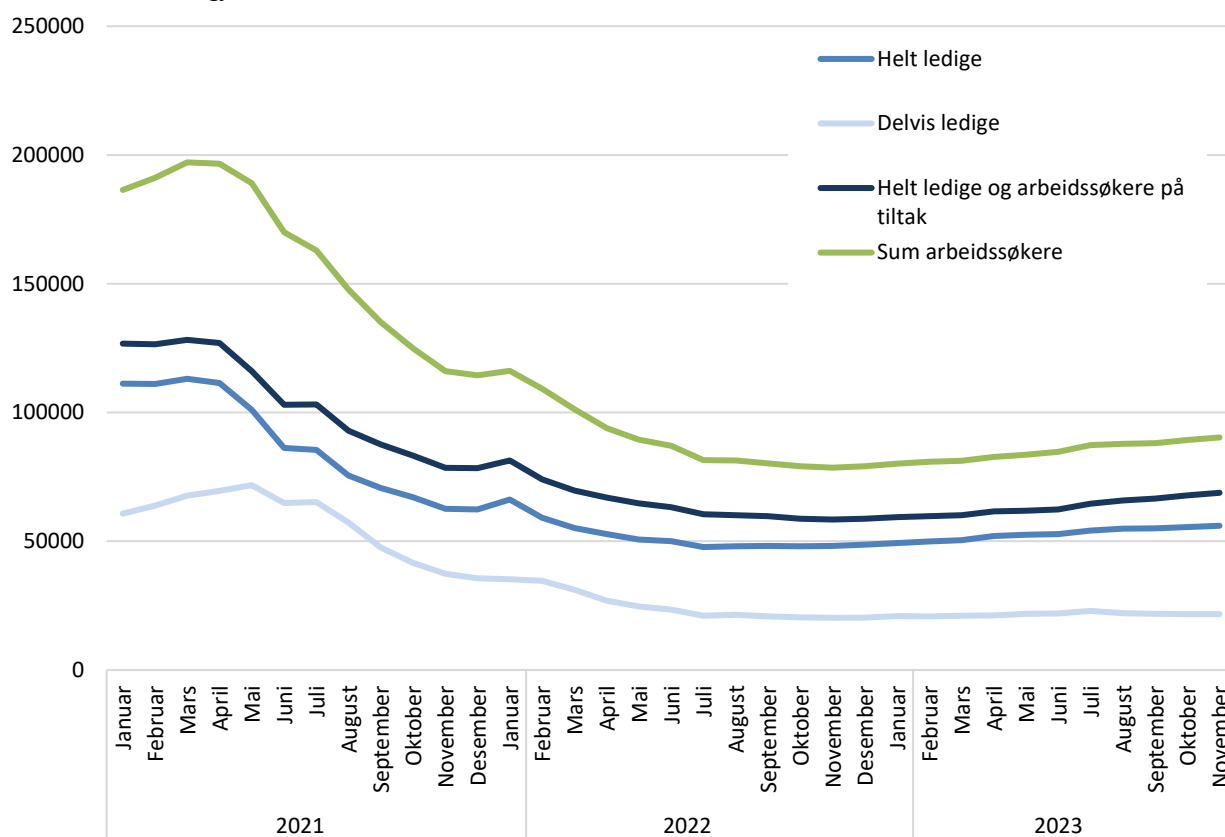
Arbeidsmarkedet nå – november 2023

«Arbeidsmarkedet nå» er et månedlig notat fra Analyseeksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Kristine von Simson, Kristine.von.Simson@nav.no, 1. desember 2023.

Arbeidsledigheten fortsetter å øke

Antallet helt ledige økte med 500 personer fra oktober til november, mens summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (bruttoledigheten) økte med 1 000 personer, ifølge sesongjusterte tall (figur 1). I tillegg økte antallet delvis ledige med 100 personer. Samlet økte antallet arbeidssøkere registrert hos NAV (helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak) med 1 100 i november.¹

Figur 1. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, bruttoledighet og summen av arbeidssøkere. Sesongjusterte tall. Januar 2021 – november 2023

Kilde: NAV

¹ Antallet arbeidssøkere totalt og de ulike undergruppene blir sesongjustert hver for seg. Hver enkelt undergruppe kan ha ulike sesongmønstre, og det kan være perioder der mange går fra helt arbeidsledig til delvis arbeidsledig eller motsatt. Dette fører til at en addering av de ulike sesongjusterte komponentene ikke nødvendigvis gir samme resultat som når en sesongjusterer totalen.

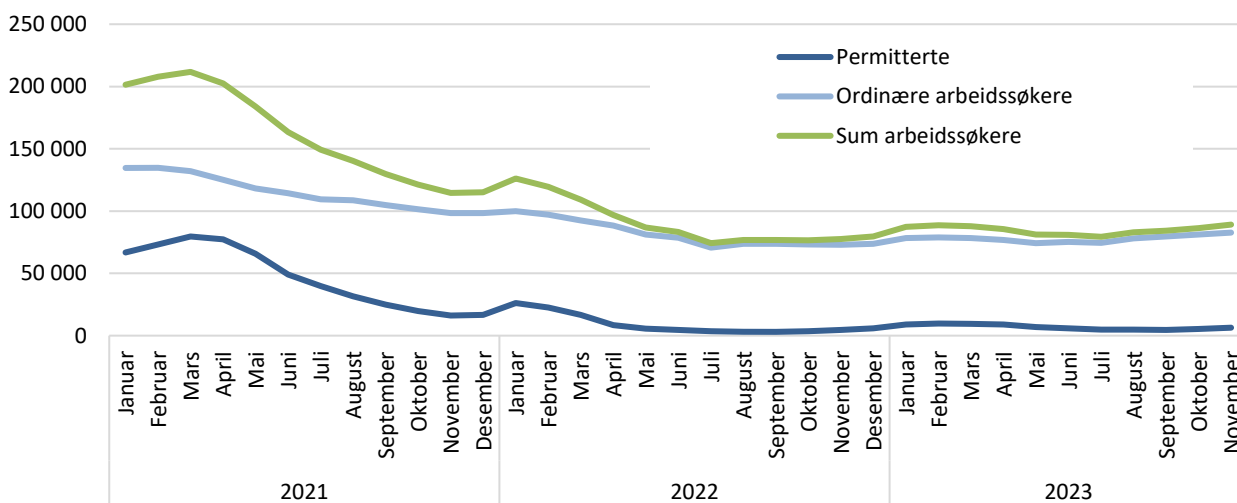
Arbeidsledigheten har økt gradvis gjennom 2023, men er fortsatt på et lavt nivå i et historisk perspektiv. Sammenlignet med utgangen av 2022, er det nå 7 400 flere helt ledige (sesongjustert). Inkluderer vi arbeidssøkere på tiltak og delvis ledige er økningen på 11 300 personer siden årsskiftet. Økningen har vært størst for personer uten registrert yrkesbakgrunn og innen bygge- og anleggsarbeid.

Ved utgangen av november var 53 100 personer registrert som helt arbeidsledige hos NAV (ikke sesongjustert). Det tilsvarer 1,8 prosent av arbeidsstyrken. Bruttoarbeidsledigheten, som er summen av helt arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak, var på 66 700 personer, eller 2,3 prosent av arbeidsstyrken. I tillegg var 22 300 personer registrert som delvis arbeidsledige, noe som utgjør 0,8 prosent av arbeidsstyrken. Til sammen var 89 000 personer registrert som arbeidssøkere hos NAV, noe som tilsvarer 3,0 prosent av arbeidsstyrken.

Flere permitterte

Ved utgangen av november var det registrert 6 500 permitterte arbeidssøkere hos NAV, noe som utgjør 0,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 2). Dette er en økning på 1 200 fra oktober (ikke sesongjustert), og 1 900 flere enn på samme tid i fjor. 1 500 av de permitterte har yrkesbakgrunn fra bygg og anlegg, mens 1 300 har bakgrunn fra industriarbeid og 800 fra ingeniør- og ikt-fag.

Figur 2. Antallet arbeidssøkere fordelt på permitterte og ordinære (ikke-permitterte) arbeidssøkere. Januar 2021 – november 2023. Ikke justert for sesongvariasjoner

Kilde: NAV

Noe flere av nye arbeidssøkere

I løpet av november registrerte 15 200 nye arbeidssøkere seg hos NAV. Justert for normale sesongvariasjoner tilsvarer det om lag 770 per virkedag. Antallet nye arbeidssøkere har økt noe så langt i år, og er på et høyere nivå enn i fjor. 30 prosent av de nye arbeidssøkerne i november oppgir at de har mistet eller kommer til å miste jobben som grunn til at de registrerer seg som arbeidssøkere. 19 prosent svarer at er permittert eller kommer til å bli permittert, mens ytterligere 11 prosent svarer at de er usikre på jobbsituasjonen sin.

Utviklingen i norsk økonomi

BNP Fastlands-Norge økte med 0,1 prosent fra 2. til 3. kvartal, justert for normale sesongsvingninger. Ekstremværet «Hans» i starten av august virket særlig inn på kraftnæringene og jordbruket i 3.kvartal, og holder vi disse næringene utenfor, var det en nedgang på 0,1 prosent. Konsumet til husholdningene økte med 0,5 prosent i 3. kvartal. Veksten skyldes hovedsakelig kjøp i utlandet og reiselivstjenester, mens varekonsumet falt med 0,2 prosent. Alt i alt ser veksten i norsk økonomi nå ut til å ha stoppet opp, der særlig svak etterspørsel bremser veksten.

Konsumprisindeksen (KPI) steg med 1,0 prosent fra september til oktober. I oktober var konsumprisene 4,0 prosent høyere enn på samme tid i fjor, opp fra 3,3 prosent i september. Økningen i tolv månedersveksten fra september til oktober skyldes hovedsakelig en kraftig økning i strømprisene. Prisveksten er likevel langt lavere enn i oktober i fjor, da den nådde en topp på 7,5 prosent. Tolv månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) var på 6,0 prosent i oktober, 0,3 prosentpoeng høyere enn veksten i september. Økte matvarepriser er den viktigste årsaken til den samlede prisveksten, men også høy prisvekst på husleier bidrar til at prisveksten holder seg på et høyt nivå.

Ifølge SSB sin arbeidskraftsundersøkelse (AKU) har arbeidsledigheten økt gradvis gjennom 2023, fra 3,4 prosent i januar til 3,6 prosent i oktober. Antallet arbeidsledige var 107 000, som er 1 000 flere enn i september 2023. Økningen i arbeidsledighet det siste året skyldes først og fremst at flere som tidligere sto utenfor arbeidsstyrken har meldt seg på arbeidsmarkedet, heller enn at flere har mistet jobben de hadde. Samtidig var det en økning i antall jobber på 0,4 prosent fra september til oktober, noe som er den største økningen siden september i fjor.

Styringsrenten ble holdt uendret på 4,25 prosent på Norges Banks rentemøte 2.november. De varslet imidlertid at det mest sannsynlig kommer en heving i desember. Norges Bank antyder imidlertid at rentetoppen snart er nådd, men at det trolig vil være behov for å holde renten oppe en god stund fremover for å få prisveksten ned til målet.

Utviklingen i internasjonal økonomi

Også internasjonalt har inflasjonen falt i løpet av 2023. I eurosonen var inflasjonen på 2,9 prosent i oktober, ned fra 4,3 prosent i september. USA hadde en årsvekst i KPI på 3,2 prosent, ned fra 3,7 prosent i september. Også i Storbritannia falt prisveksten, fra 6,7 prosent i september til 4,6 prosent i oktober. Dette er den laveste prisveksten siden oktober 2021.

Den økonomiske aktiviteten avtar i flere land. I eurosonen falt BNP med 0,1 prosent fra 2. til 3. kvartal. Dette er første fallet i BNP siden korona-pandemien i 2020. BNP falt i Tyskland (-0,1%), var uendret i Italia og økte noe i Frankrike (0,1%) og Spania (0,3%). I Storbritannia holdt BNP seg uendret i 3. kvartal, etter lav vekst siden starten av 2023. USA derimot hadde en annualisert BNP-vekst på 4,9 prosent i 3. kvartal, noe som er den høyeste veksten siden 4. kvartal 2021.

Arbeidsledigheten var 6,5 prosent i eurosonen i oktober, noe som tilsvarer en økning på 0,1 prosentpoeng fra det rekordlave nivået på 6,4 prosent i september. I USA var arbeidsledigheten på 3,9 prosent i oktober, opp fra 3,8 prosent i september. I Storbritannia har arbeidsledigheten holdt seg stabil på 4,2 prosent siden juni 2023.

Det internasjonale pengefondet (IMF) har oppdatert sine prognoser for utviklingen i verdensøkonomien, og tror at veksten vil fortsette å svekke seg neste år. De forventer en global økonomisk vekst på 3,0 i 2023, og 2,9 prosent i 2024. Dette er betydelig lavere enn gjennomsnittet i perioden 2000-2019, som var 3,8 prosent. De økte rentene vil dempe etterspørselen framover.

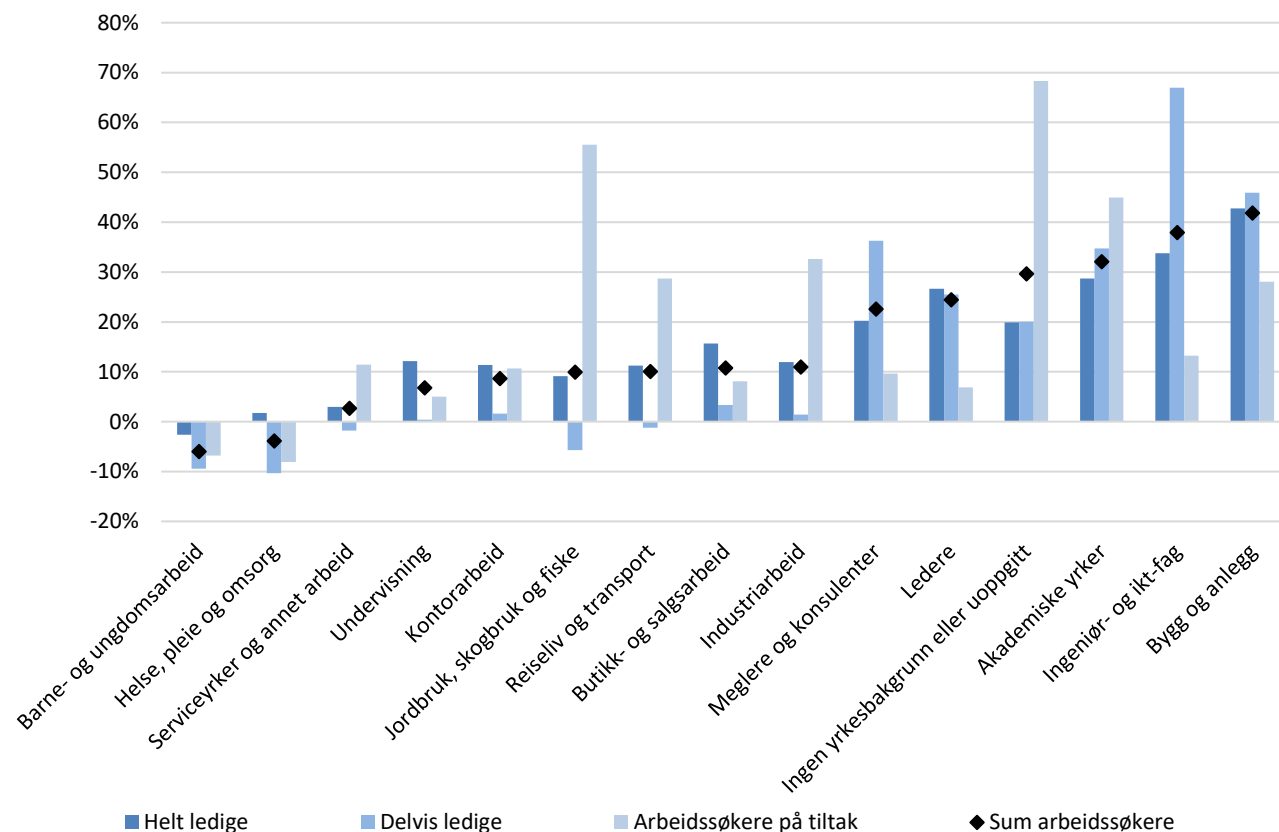
Flere arbeidssøkere uten registrert yrkesbakgrunn

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere økt mest for personer fra bygge- og anleggsarbeid, fulgt av personer med bakgrunn fra ingeniør- og IKT-fag. I disse gruppene har det blitt henholdsvis 500 og 200 flere ledige den siste måneden, justert for normale sesongvariasjoner.

Sammenlignet med november i fjor har antallet arbeidssøkere økt mest innen bygge- og anleggsarbeid (42 %), for personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag (38 %), og for personer med bakgrunn fra akademiske yrker (32 %) (figur 3). To yrkesgrupper har færre arbeidssøkere enn for ett år siden, og den prosentvise nedgangen er størst innen barne- og ungdomsarbeid (-6 %).

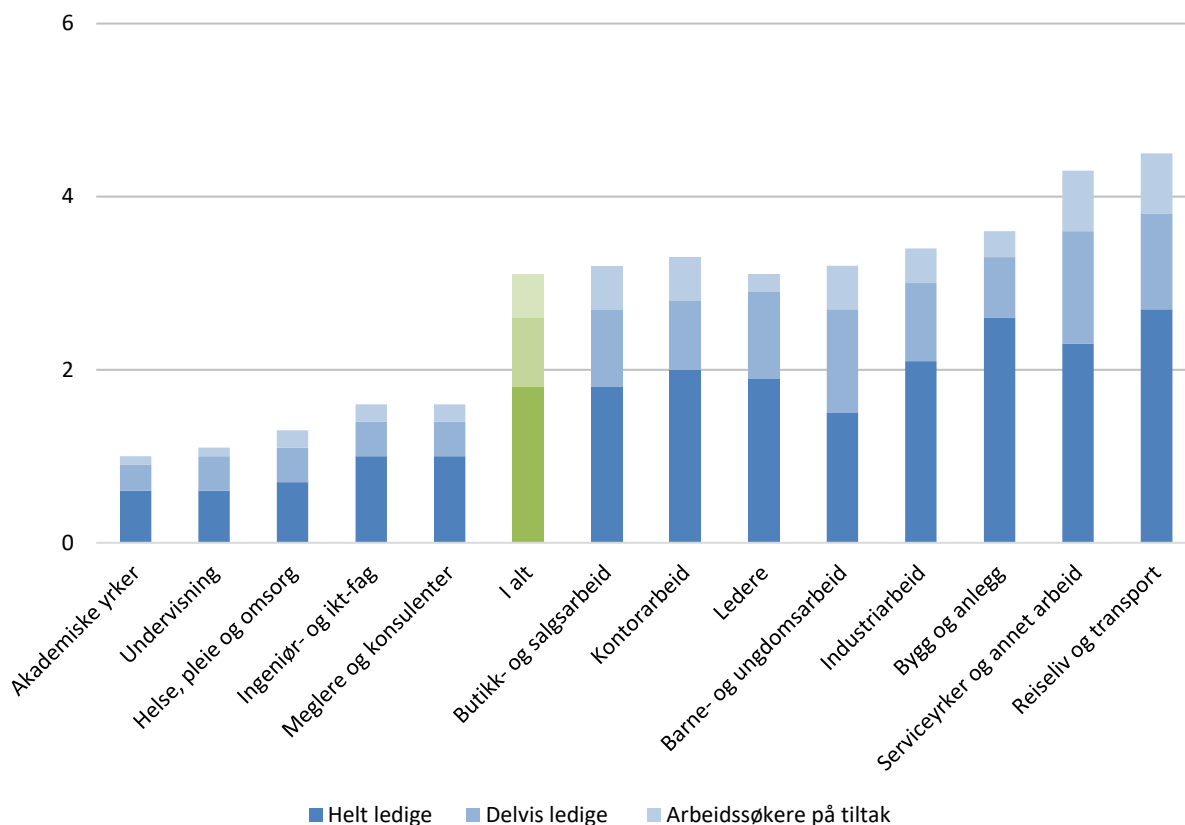
Ved utgangen av november var andelen arbeidssøkere høyest innen reiseliv og transport, samt serviceyrker og annet arbeid, med henholdsvis 4,4 og 4,3 prosent av arbeidsstyrken (figur 4). Andelen arbeidssøkere var lavest innen akademiske yrker, med 1,0 prosent.

Figur 3. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter yrkesbakgrunn. November 2022 – november 2023

Kilde: NAV

Figur 4. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter yrkesbakgrunn.² November 2023.

Kilde: NAV

Serviceyrker og annet arbeid

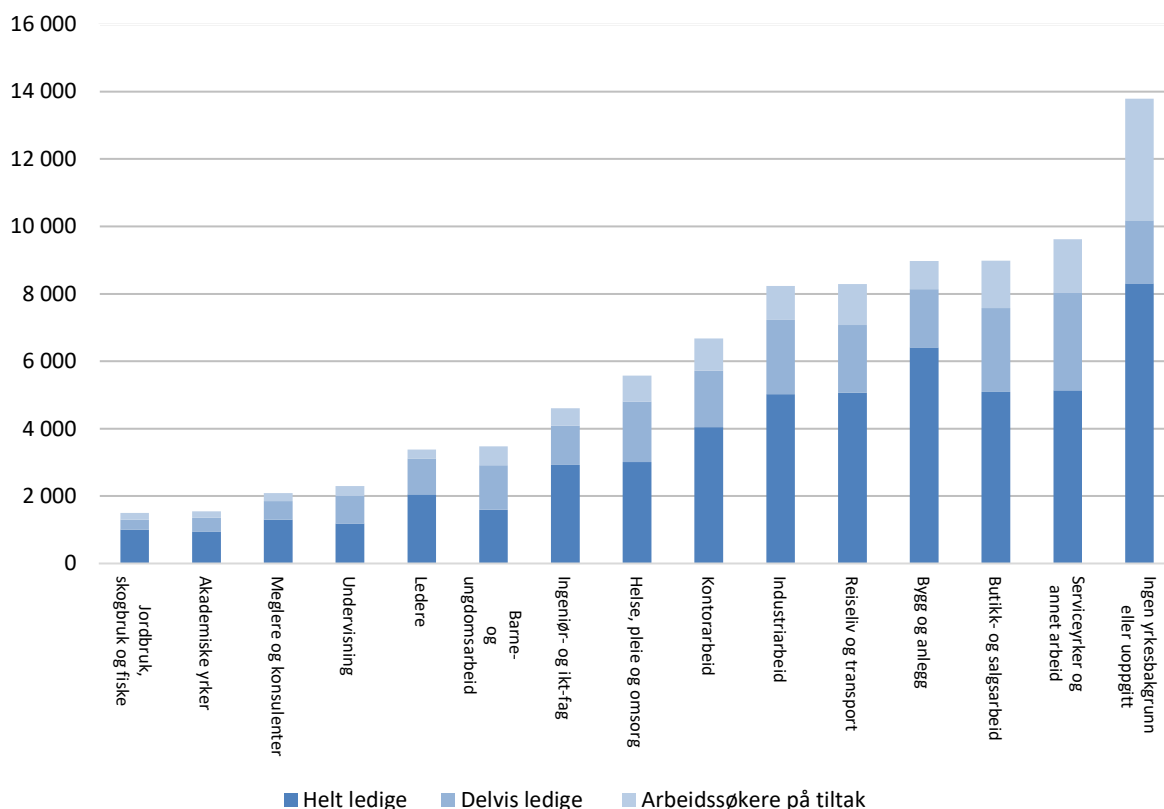
Serviceyrker og annet arbeid er den vanligste yrkesbakgrunnen blant arbeidssøkere med registrert yrkesbakgrunn (figur 5). Ved utgangen av november hadde 9 600 arbeidssøkere bakgrunn fra et yrke i denne gruppen, hvorav 4 200 hadde bakgrunn innen rengjøringsyrker. Sammenlignet med november i fjor har antallet arbeidssøkere økt med 300 personer (3 %). Økningen kom i hovedsak for yrker innen kunst, sport og kultur, med 300 flere arbeidssøkere enn for ett år siden. Samtidig er det 300 færre arbeidssøkere innen samlegruppen «annet arbeid».

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant arbeidssøkerne som har registrert en yrkesbakgrunn. 9 000 personer med denne yrkesbakgrunnen var registrert som arbeidssøkere ved utgangen av november. Av disse har 5 200 personer bakgrunn fra butikkarbeid, mens 3 800 har bakgrunn fra annet salgsarbeid. Dette er en yrkesgruppe hvor det kan være grunn til å vente økt ledighet på grunn av økt rente og høy inflasjon som demper husholdningenes kjøpekraft. Siden november i fjor ha det blitt 900 (11 %) flere arbeidssøkere med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid.

² På grunn av overgang til nye tall for arbeidsstyrke er ikke yrkesgruppen jordbruk, skogbruk og fiske inkludert i denne figuren. Se «spesielle forhold» for nærmere informasjon.

Figur 5. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter yrkesbakgrunn. November 2023

Kilde: NAV

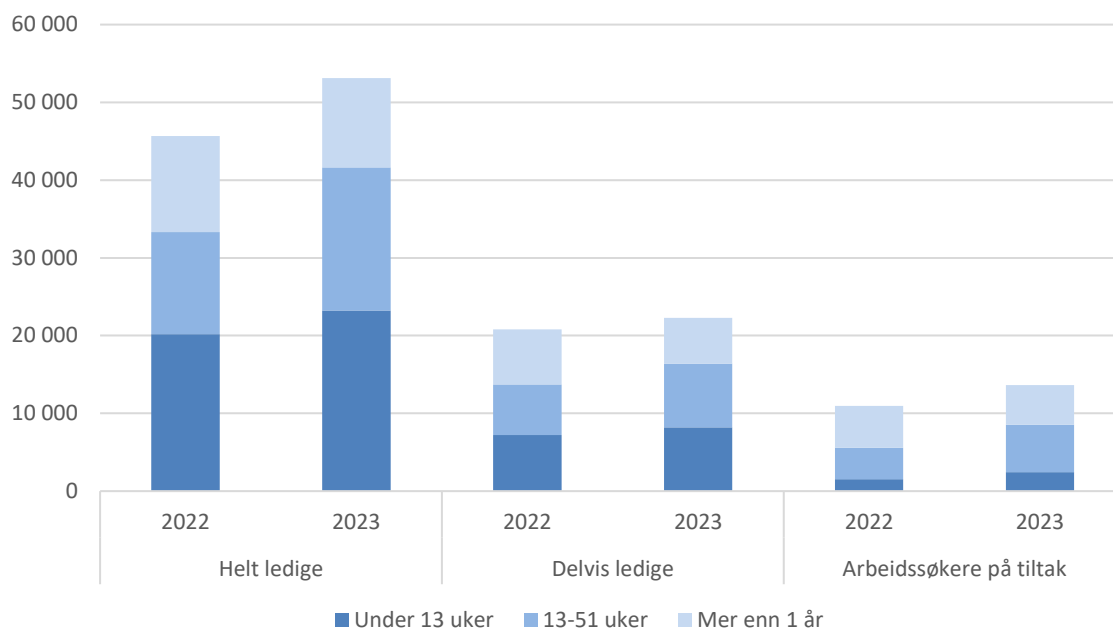
Bygg og anlegg

Ved utgangen av november var 9 000 personer med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt arbeidsledig, delvis arbeidsledig eller arbeidssøker på tiltak. Antallet arbeidssøkere med denne yrkesbakgrunnen har økt med 2 600 personer (42 %) siden november i fjor, og dette er yrkesgruppen hvor ledigheten har økt mest. Økningen er størst for snekkere og tømrere (1 300), fulgt av gruppen andre bygningsarbeidere (900 flere).

Tre av fire har vært arbeidssøkere under ett år

66 500 personer har vært registrert som arbeidssøkere hos NAV i under ett år, noe som utgjør 75 prosent av arbeidssøkerne. 56 prosent av arbeidssøkerne har vært registrert i mindre enn seks måneder. Sammenlignet med november i fjor er det nå 14 000 flere som har vært arbeidssøkere i under ett år. Samtidig er det 2 400 færre som har vært arbeidssøkere i over ett år.

Figur 6. Antall arbeidssøkere fordelt på arbeidssøkerstatus og arbeidssøkervarighet. November 2022 og november 2023

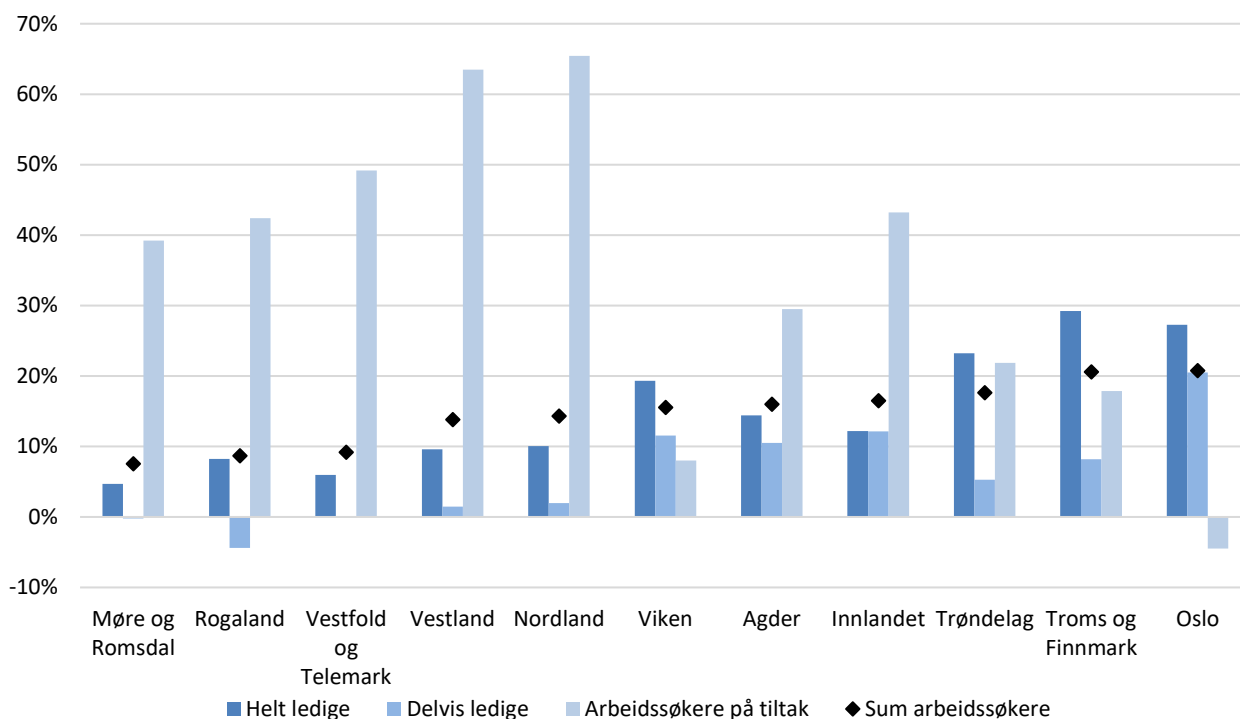
Kilde: NAV

Størst økning i Oslo og Troms og Finnmark

Justert for normale sesongvariasjoner økte antallet arbeidssøkere i alle fylker fra oktober til november, med unntak av Nordland, der utviklingen var stabil. Den relative økningen var størst i Troms og Finnmark, med tre prosent.

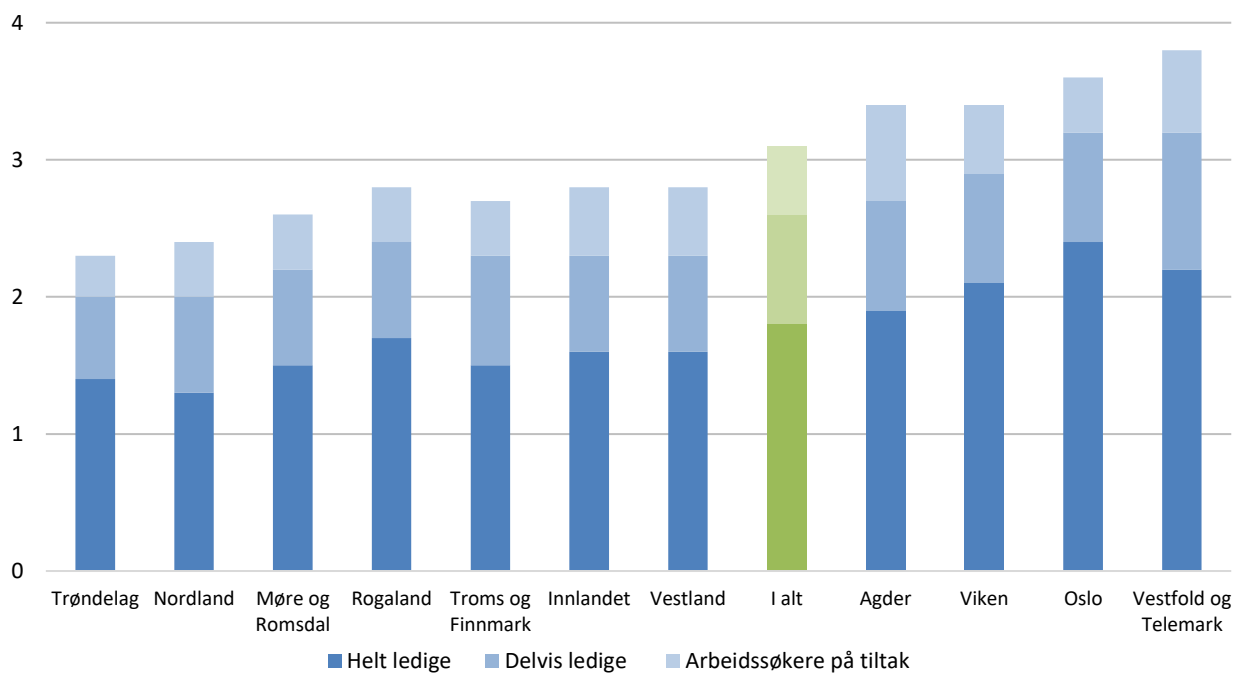
Sammenlignet med november i fjor har antallet arbeidssøkere økt i alle fylker (figur 7). Økningen er størst Oslo og Troms og Finnmark, med henholdsvis 21 prosent hver. Andelen arbeidssøkere er høyest i Vestfold og Telemark, hvor 3,8 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV (figur 8). Trøndelag har lavest andel, med 2,4 prosent.

Figur 7. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter fylke. November 2022 – november 2023

Kilde: NAV

Figur 8. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter fylke. November 2023

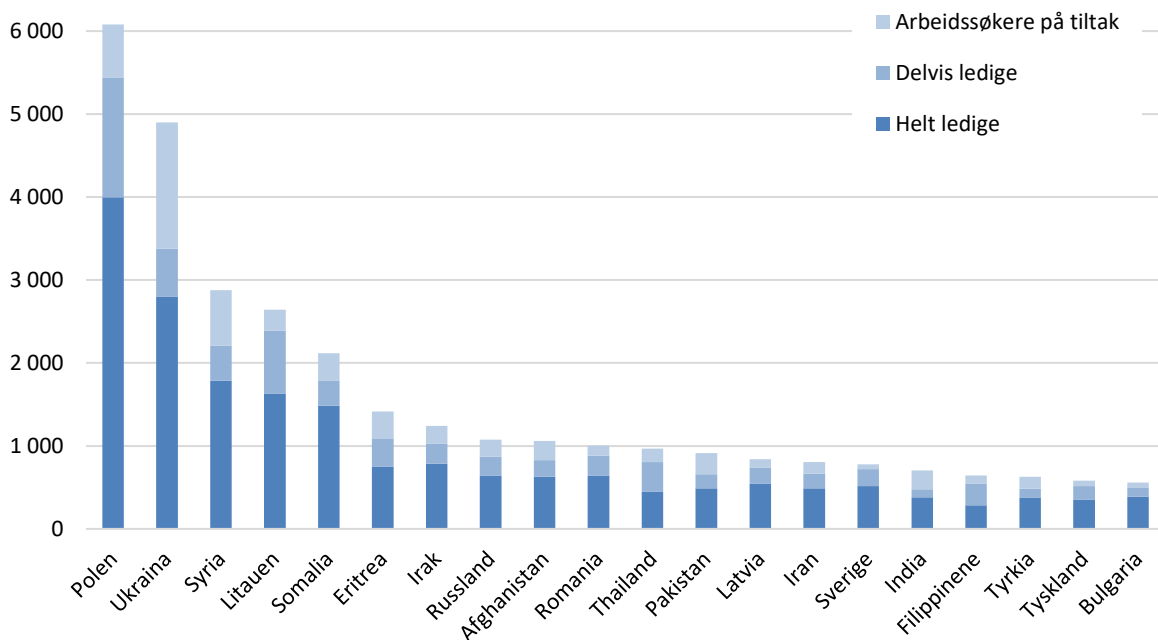
Kilde: NAV

Nesten halvparten av arbeidssøkerne har innvandrerbakgrunn

48 prosent av de som er registrert som helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av november er innvandrere³, noe som utgjør 42 900 personer. Sammenlignet med november i fjor har antallet arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn økt med 8 300 personer (24 %), mens antallet arbeidssøkere uten innvandrerbakgrunn har økt med 3 300 personer (8 %).

Figur 9 viser de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkende innvandrere. Personer fra disse 20 landene utgjorde 74 prosent av arbeidssøkerne med innvandrerbakgrunn. Ved utgangen av november er Polen (6 100), Ukraina (4 900) og Syria (2 900) de tre største gruppene. Antallet arbeidssøkere fra Ukraina har økt betydelig det siste året, og det er ikke lenger siden enn i september i fjor at Ukraina ikke var blant de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn. Økningen henger naturlig nok sammen med økningen i antall asylsøkere fra Ukraina etter at krigen startet i fjor.

Figur 9. Antall innvandrere registrert som helt ledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis ledig hos NAV, etter fødeland. De 20 vanligste fødelandene er vist. November 2023

Kilde: NAV

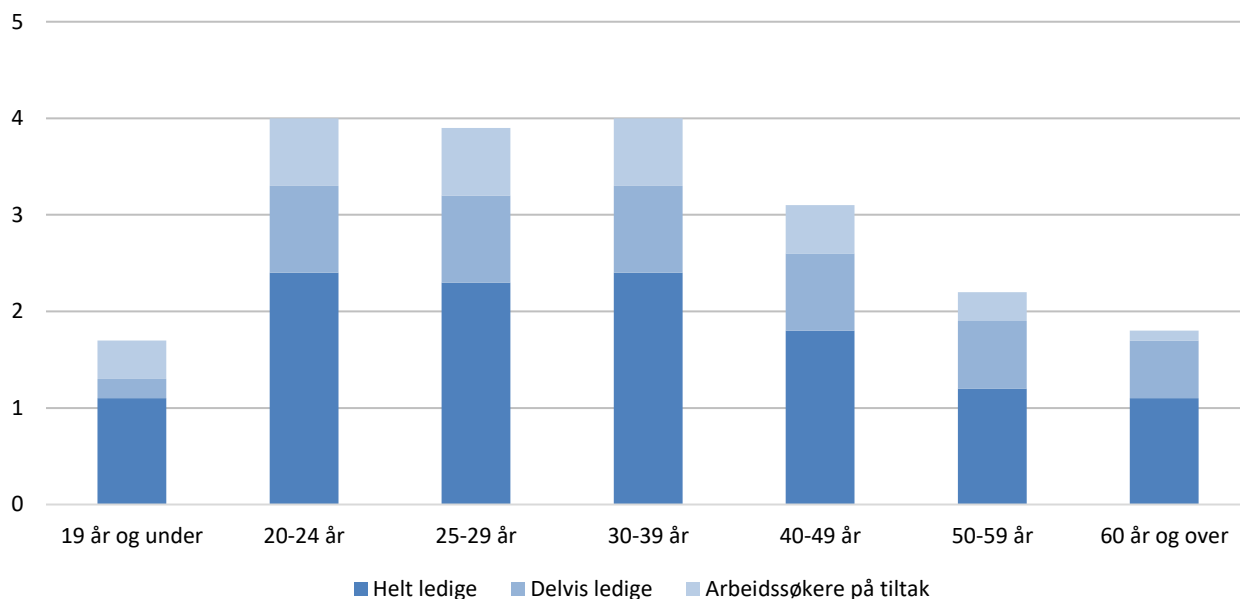
Høyest ledighet for unge

Andelen arbeidssøkere er høyest blant personer i alderen 20-24 år, hvor 4,0 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere. Andelen arbeidssøkere er lavest for de under 20 år og de som er 60 år eller eldre, med henholdsvis 1,7 prosent og 1,8 prosent (figur 10).

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere gått opp eller holdt seg stabilt for alle aldersgrupper, justert for normale sesongvariasjoner. De største relative økningene var blant personer i aldersgruppene 40-49 år og 50-59 år, med 2 prosent flere arbeidssøkere hver.

³ Fra 2022 bruker NAV opplysninger mottatt fra SSB til å definere *innvandrere* i arbeidsmarkedsstatistikken. Dermed følges [definisjonen SSB bruker for innvandrere](#). Se punkt 4.2.9 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for nærmere informasjon.

Figur 10. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter alder. November 2023

Kilde: NAV

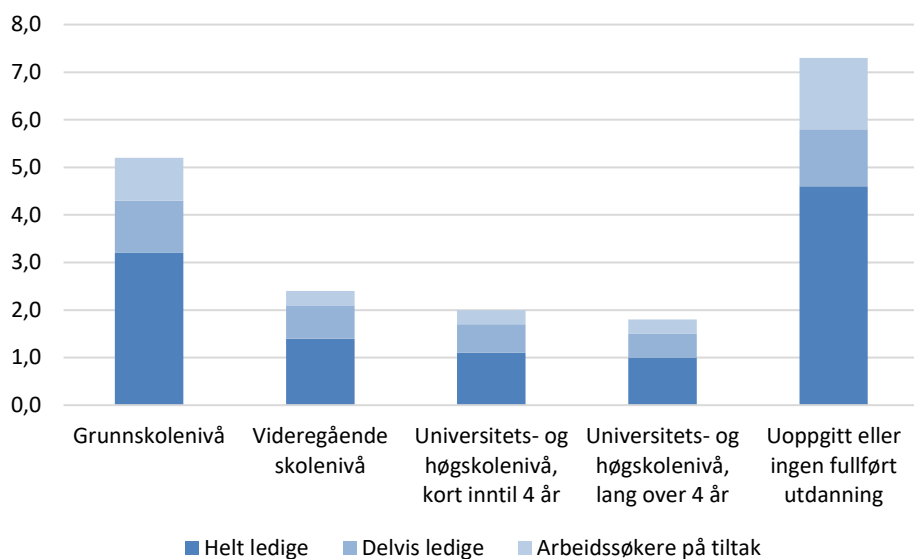
En av tre arbeidssøkere har ikke fullført videregående opplæring

Arbeidsledigheten er høyest for personer med kun grunnskole eller uten registrert utdanning (figur 11). For disse gruppene var henholdsvis 5,2 og 7,3 prosent av arbeidsstyrken registrert som arbeidssøkere hos NAV ved utgangen av november.⁴ Det er mer enn dobbelt så høy andel som for de med fullført videregående eller høyere utdanning. Andelen er lavest for de som har fullført mer enn fire års høyere utdanning, hvor 1,8 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV.

De med grunnskole eller videregående som høyeste utdanning utgjør de største gruppene av arbeidssøkerne i antall personer. En av tre arbeidssøkere i november stod med grunnskole som høyeste fullførte utdanning (26 800 personer). Inkluderer vi de med ukjent eller ingen fullført utdanning utgjør de to gruppene 47 prosent av arbeidssøkerne. 25 100 personer hadde videregående som høyeste fullførte utdanning.

⁴ Fram til 2022 fordelte NAV arbeidssøkere etter høyeste påbegynte utdanningsnivå. Fra 2022 benytter NAV opplysninger fra SSB til å definere utdanning. Dermed bruker vi [definisjonen SSB bruker på utdanning](#). Se punkt 4.2.10 i [Om statistikken - Arbeidssøkarar - nav.no](#) for mer informasjon.

Figur 11. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter fullført utdanningsnivå. November 2023

Kilde: NAV

Fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft

I løpet av november ble det registrert 34 800 nye ledige stillinger på arbeidsplassen.no. Det tilsvarer 2 000 nye stillinger per virkedag, justert for sesongvariasjoner. Sammenlignet med november i fjor har antallet ledige stillinger per virkedag holdt seg uendret, og antallet ledige stillinger er fortsatt på et høyt nivå sammenlignet med årene før pandemien. Det ble lyst ut flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (9 600), samt ingeniør- og IKT-fag og butikk- og salgsarbeid (2 800 hver) i november. Sammenlignet med november i fjor er det færre nye ledige stillinger innen syv yrkesgrupper, mens seks yrkesgrupper har flere nye ledige stillinger. Nedgangen er størst for undervisning (-22 %) og akademiske yrker (-17 %). Stillinger med ingen eller uoppgitt yrkesbakgrunn har størst økning siden november i fjor (82 %), etterfulgt av barne- og ungdomsarbeid (46 %).

Spesielle forhold

Delvis ledige

En gjennomgang av data fra meldekortene de arbeidsledige sender inn til NAV, viser at om lag 17 prosent av de delvis ledige har arbeidet mer enn 35 timer i gjennomsnitt de siste to ukene. Andelen i november 2023 er på samme nivå som i november 2022. Dette vil både være personer som har skiftende arbeidstid og personer som er tilbake i arbeid, men som fremdeles sender inn meldekort. Antallet delvis ledige kan dermed være noe for høyt i statistikken til NAV. For nærmere forklaring om øvrige endringer, se [Om statistikken](#).

For nærmere forklaring om andre endringer, se [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#)

Arbeidsstyrke

Til og med 2021 har NAV benyttet arbeidsstyrketall basert på SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Fra 2022 ble dette endret til registerbaserte tall fra SSB, kombinert med tall på registrerte arbeidssøkere fra NAV. For arbeidsstyrken fordelt på yrke ble grunnlaget endret fra sysselsatte til lønnstakere. Dette fører blant annet til at arbeidsstyrken for yrkesgruppen «Jordbruk, skogbruk og fiske» blir for liten og ikke kan benyttes. Dette tallet er derfor stjernet ut i rapportene.

Se punkt 4.2.7 og kapittel 5 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for mer informasjon.